

Simonne van Gennip

*Een foutje
in mijn hoofd*

ZEVEN MAANDEN ZWANGER EN EEN HERSENBLOEDING

2014

DE BEZIGE BIJ

AMSTERDAM

Voor mijn man en dochters

MAAR NU IK STILTE VRAAG,
DENK NIET DAT IK GA STERVEN
HET IS JUIST ANDERSOM:
WANT IK BLIJK TE GAAN LEVEN

UIT: VERZOEK OM STILTE — PABLO NERUDA

DEEL I

Ontwaken

Wakker worden

Ik doe mijn ogen open. Ik ruik bloemen, een heleboel bloemen. Ik hoor iemand van veraf ademen, rochelen eigenlijk. Er wordt in mijn hand geknepen, over mijn voorhoofd geaaid. ‘Stil maar. Stil maar.’

Peter komt dicht bij me. ‘Hallo. Hai. Hoi.’ Hij zegt het lief en zacht. Ik kijk hem aan. Hij is oud geworden.

Hij kijkt me aan. Zijn ogen zijn moe, zijn gezicht is opgeblazen, zijn huid bleek. Hij probeert te glimlachen. Ik ook. Half.

Ik zeg: ‘Sorry.’ Al weet ik niet waarom. Het klinkt raar. Het klinkt als ‘sollilie’. Peter huilt. Hij zegt dat hij blij is dat ik er ben, dat ik nu af en toe wakker ben. Ik wil hem vragen wat er aan de hand is. Waarom hij zo verdrietig is. Maar ik ben moe. Te moe. ‘Julie,’ zeg ik, en ik breng mijn linkerhand naar mijn buik. Het klinkt als ‘Sju-hu-hu-lie’.

Het rochelen wordt heviger. Een vrouw komt aanlopen. Ze zegt dat ‘hij echt anders moet liggen’. Met veel gekreun en gesteun neemt de man – zo klinkt hij tenminste – een andere positie aan, want hij stopt met geluid maken. Voor nu. Ik wijs vragend in zijn richting. ‘Andere mensen. Andere dingen.’ Peter legt zijn hoofd op mijn arm. ‘Ga maar weer slapen.’

Mama

Mama heeft hier drie dagen geslapen. Peter vertelde dat hij en mijn moeder hier in het ziekenhuis waren gebleven. Hij zei dat om aan te geven waarom zijn nek zo stijf was. Ik snapte niet waarom hij hier sliep. Dat heb ik hem ook gezegd.

Ook mijn moeder heeft thuis een veel fijner bed. Het lijkt mij best onhandig om hier te slapen. Met je kleren, en je ontbijt.

Ze zit bij me, en ik zeg haar dat ik het niet begrijp. ‘Snl-snap-nie.’ Mama glimlacht en streelt mijn haren. Ze geeft geen antwoord. Ze glimlacht opnieuw en zegt dat ze blij is. Maar zo ziet ze er niet uit. Ze is blij, zegt ze, omdat ik snel – vandaag of morgen – naar een andere kamer zal gaan. Een kamer met iets minder zorg – en dus een kamer waar het steeds beter met me zal gaan. ‘Maar,’ ze vervolgt haar verhaal alsof ze me een geheim vertelt, ‘we kunnen daar ook gewoon de hele dag komen. Je hoeft je geen zorgen te maken. We zijn er als jij dat wilt.’

Ik lach. Hard. Ze kijkt me niet-begrijpend aan. Maar ik lach omdat ik me afvraag wat er zo fijn is aan het bezoeken van mij in een ziekenhuis. Ik snap ook niet dat hier slapen nodig is. Hier zitten lijkt me al een opgave, zo klein en warm is het hier. En ze moet me eens uitleggen of ze niet iets beters heeft te doen. Moet ze niet werken, of gewoon boodschappen doen, koken of naar een bijeenkomst? Of je boek schrijven, wil ik vragen. Ik zeg alleen ‘schrijven’. Het klinkt als ‘srchlijvuhuh’. Mama kijkt me onverwacht vrolijk aan.

Ze lijkt opgelucht. ‘Mijn boek kan wachten.’ Ze geeft me een zoen.

Lezen

Vanuit mijn bed kan ik de wolken zien. Soms een paar in een winters blauwe hemel, soms veel in een grijze lucht. Ik wil het aan mijn vader vertellen, maar het lukt niet. Hij kijkt naar me als ik het probeer, maar zegt dan: 'Stil maar meisje, stil maar.' Ik wil vragen waarom ik stil moet zijn. Waarom hij er zo slecht uitziet. Waarom hij gehuild heeft. Maar ik zeg niets.

'Stil maar,' zegt mijn vader weer. Dat is raar, want ik zeg nog steeds niets. Hij wijst naar de deur van de kamer en zegt: 'Er liggen daar nog andere mensen.' Ik snap dat ik in een zijkamer lig. Ik snap dat het klein is. Ik begrijp dat het niet de bedoeling is dat ik naar huis ga.

Ik wil mijn vader vragen wat ik hier doe, hem zeggen dat het best goed met me gaat, dat hij niet zo bezorgd hoeft te zijn en hem vragen hoe het met hem gaat. Maar ik zeg niets, of beter gezegd, ik zeg niets verstaanbaars. Ik mompel iets.

In de kamer naast me begint weer iemand te rochelen. Een ander hoest aanhoudend. Tussendoor hoor je hen ademen alsof ze in een heel diepe slaap zijn.

'Meisje,' zegt mijn vader. Ik kijk weer naar hem. 'Meisje.' Ik wil hem iets zeggen, maar het is te moeilijk. Want wat wilde ik hem ook alweer zeggen?

Hij glimlacht, een beetje. 'Kijk,' zegt hij, 'ik heb iets voor je meegenomen.' Hij opent een krantje en wijst op de kop. *Rond de Linde*. Hij glimlacht weer, en probeert dat bemoeidigend te doen, als hij zegt: 'Lees maar.'

Hij vouwt het krantje uit zijn geboortedorp open en wijst een foto aan. En wat eronder staat. Ik moet het lezen, want hij zegt: 'Lees maar.' Ik kijk hem aan. Ik kan het niet. Ik weet niet wat er staat. Ik zie letters. Dat wel. Ik zie letters in een heleboel maten, veel of weinig letters bij elkaar.

Ik weet niet dat er iets moet staan. Ik weet niet wat lezen is.

De geur in de kamer leidt mij af. Het ruikt vreemd hier. Het ruikt lekker, als de lente, en tegelijkertijd ruikt het een beetje bedorven. Waarom zijn hier zo veel bossen bloemen? Waarom staan ze in deze ruimte? Ik wil het vragen, maar ik zeg alleen maar: 'Bloemen.' Mijn vader is stil. Hij vouwt de krant dicht. Hij schudt zijn hoofd en zegt: 'Stil maar.'

Klein

Het is klein hier. Dat weet ik omdat ik de muur kan aanraken. En omdat mijn oudste zus iets tegen de verpleging heeft gezegd over de bloemen. Of ze die zo kunnen neerzetten dat ik ze kan zien en mensen tegelijkertijd nog mijn kamer binnen kunnen. Ik moest glimlachen toen ik het hoorde. Mijn grote zus, zij die altijd alles regelt.

Nu zit ze bij me. Stil. Ik wil haar graag zeggen dat ik het lief vind dat ze probeert mijn kamer zo opgeruimd mogelijk te houden. Maar ik raak verstrikt in woorden. Want ik denk ‘mijn’ kamer, maar sinds wanneer is dit ‘mijn’ kamer? En waarom ben ik hier? Ik kijk haar aan. Ze kijkt terug.

‘Ik weet het niet,’ zeg ik en ik probeer te wijzen naar het bed en naar de kamer. Ze gaat verzitten. En ze vertelt dat ik in het ziekenhuis ben. Het is nu vier dagen geleden dat ik hier kwam. Ik was bewusteloos. Ik kan de rechterkant van mijn lichaam nauwelijks bewegen. Ik heb moeite met praten. Ik heb een hersenbloeding gehad. Meer weten ze niet. Ze kunnen niet alle tests doen, omdat ik zwanger ben. Maar mijn kindje – het meisje – is gezond en in orde. Ze glimlacht. Maar haar ogen doen niet mee.

Foto

Ze ziet er slecht uit. Ik weet niet waarom ze steeds met haar hand over haar voorhoofd wrijft. Ik wil het haar vragen, maar ik doe het niet. Ze strijkt de deken op mijn bed glad. Ze gaat staan en verzet een vaas met blauwe bloemen – geen idee hoe die heten. Ze doet hetzelfde met een andere vaas – zijn dat tulpen? Ze kijkt om zich heen of er meer te doen valt, maar dat is niet zo. Ze gaat weer zitten.

Ik kijk op de foto naast me. Mijn oudste zus, mijn middelste zus en ik. Zo'n tien jaar geleden. De middelste zus in het midden, zo hoort het. We lijken best gelukkig.

Nu zit ze hier. Ik wil iets over de foto tegen haar zeggen, maar het blijft bij wijzen. Toch glimlacht ze, omdat ze kennelijk ziet wat ik probeer te doen. Ze schenkt water voor me in. Ze zegt dat ik wat moet drinken. Ze kijkt naar mij. En naar mijn buik. Ik leg mijn hand op mijn buik. Zij legt haar handen op mijn hand. Ik glimlach terug. Dat probeer ik tenminste.

‘Hallo’

De dochters van Peter staan aan mijn voeteneinde. Het is raar, ze staan daar maar. Zenuwachtig, moe. De jongste, Lynn, is tien en kijkt naar mij. De oudste, Bobby, is dertien en veegt met haar hand over mijn deken. Mijn middelste zus heeft ruimte voor hen gemaakt door van de rand van mijn bed, waar ze zat, op te staan. Ze nemen de plek niet in. Mijn oudste zus en Peter staan achter hen. Ik wil iets tegen hen zeggen, ik wil aan hen vragen hoe het gaat, ik wil hen aan het lachen maken. Maar het gaat niet. Ik doe het niet. Ik doe mijn ogen even dicht. Dan zeg ik na lang nadenken toch nog iets. ‘Hallo.’

Nieuwe kamer

Ja. Nee. Misschien. Ik gok wat ze wil horen. De verpleegster vraagt me allerlei dingen, en ik heb geen idee wat ze eigenlijk wil weten. Ik lig in een nieuwe kamer, bij het raam. Het is een tweepersoonskamer, maar ik ben alleen. De ruimte is groter dan de vorige, het gelige behang dat op sommige plekken grijs is geworden maakt de kamer triest.

Ik voel me somber, en wil alleen zijn. Maar de zuster gaat door met vragen. Wil ik wat drinken? Wil ik ook wat eten? Weet ik wel dat er een logopedist voor mij komt? En dat de artsen vandaag nog komen? En de fysiotherapeut komt morgen, is dat duidelijk?

Ze vindt mijn gemompel genoeg antwoord en gaat verder met haar uitleg over de apparaten. Ik onthoud alleen het apparaatje waarmee ik een zuster kan roepen. Dat is genoeg. Dan gaat ze op mijn bed zitten. Zij gaat nu voor me zorgen, zegt ze. Zij en een collega. Ik moet me geen zorgen meer maken. Ik voel aan mijn buik. Ik voel Julie. Ik val in slaap.

Paal op wielmpjes

Ze takelen me omhoog. Ik zie mijn tenen en vraag me af of ze weten wat ze doen. Waarom is dit nodig? Moet dit? Ik wil het ze vragen, maar ik ben zo geconcentreerd op het uit bed komen dat ik niets zeg.

Als ze klaar zijn om te gaan rijden hang ik aan een paal op wielmpjes. Mijn benen steken in een soort grote, zwarte onderbroek, de achterkant is vastgemaakt aan de paal. Het is een vreemd gezicht om mijn luier te zien. Een volwassen, zwanger lijf in een grote babyluier. Het vraagt om een grapje, maar ik kan er geen bedenken.

‘We gaan rijden.’ De verpleegster zegt het voor de tweede keer, terwijl haar collega al na de eerste keer ‘oké’ zei. Met veel duwen en trekken komen we op de gang, en vandaar gaan we verder naar de wc. Daar word ik losgemaakt, wordt mijn luier van me afgehaald en word ik op de bril gezet. ‘Daar is een knop, daarmee kun je ons roepen.’ Ik knik. Ik kijk rond, vraag me af wat ik hier doe en sluit mijn ogen terwijl ik achteroverleun.

‘Hé, je moet wat doen.’ De verpleegster klinkt boos. Ik kijk haar aan. Ze ziet eruit alsof ik haar ophoud. Alsof ze zo veel heeft te doen, dat ze het niet kan hebben dat ik er ook nog ben. Ik denk na. Ik ben hier neergezet, en toen ging zij weg. Ik weet niet wat er daarna gebeurde. Ik moet in slaap zijn gevallen. Als ze ziet dat ik haar werkelijk niet begrijp wordt ze milder. ‘Poepen. Je moet poepen.’

Eten

De verpleegkundige heeft me overeind gezet en een kussen achter in mijn rug gezet. Ze heeft het tafelblad uitgeschoven en de punt van een servet boven in mijn pyjama gestopt. 'Voor als je knoeit.' Ik krijg vla. Het zit in een glazen potje. Het is geel, gele vla. Ik ga hem zelfstandig opeten. Tenminste, dat is de bedoeling, want de verpleegster is vertrokken.

Er is een lepel naast gelegd. En die lepel moet ik gebruiken om de vla op te eten. Want ik heb honger.

Maar ik weet niet hoe ik dit glazen potje in mijn ene hand moet houden en met mijn andere de lepel vast moet houden. Ik probeer mijn rechterhand naar de lepel te bewegen. Twee keer. Het lukt niet.

Ik pak de lepel met mijn linkerhand vast. Ik probeer een hapje uit het bakje te nemen, maar ik heb mijn rechterhand nodig om het potje vast te houden. Ik probeer mijn rechterhand erbij te leggen. Ik probeer het twee keer. Weer lukt het niet.

In de buurt van waar de lepel lag, ligt ook een rietje. Ik had het al gezien, maar niet begrepen wat het rietje met het eten te maken had. Nu begrijp ik dat het dient om de vla mee op te zuigen. Weer probeer ik het met mijn rechterhand te pakken. Weer lukt het niet. Ik pak het met mijn linkerhand en stop het in de vla. Voorovergebogen kan ik nu aan het rietje lurken. Maar er komt niets. De vla is te dik, of ik zuig niet hard genoeg.

Mijn middelste zus komt binnen. Ik kijk op. En laat het

rietje uit mijn mond vallen. Zij zegt dat ze me gaat helpen, dat ik me geen zorgen hoeft te maken. Ze aait over mijn haren. Ze pakt de lepel. Ze geeft me hapjes vla. Tot alles op is. 'Dank je wel,' wil ik zeggen. Maar ik mompel alleen maar iets.

Ka-doef, ka-doef

De gynaecoloog komt binnen met een monitor op een tafeltje met wieltjes. Hij zet hem naast me neer. Hij zegt me gedag, hij is vriendelijk en geduldig. Hij is ongeveer even oud als ik. Hij legt uit wat hij gaat doen. Ik wil hem zeggen dat ik het weet, dat hij hier al eerder heeft gestaan, dat hij moet opschieten, omdat ik de baby wil zien. Maar ik zeg niets.

De gynaecoloog praat met Peter, tegen Peter. Hij zegt dat hij in ieder geval de komende week elke dag een echo wil maken. En dat we, zodra we denken dat er iets mis is met mijn zwangerschap, het moeten zeggen tegen een verpleegkundige. Die zal dan een gynaecoloog roepen. 'Meteen,' herhaalt hij terwijl hij naar Peter kijkt. Het is alsof hij niet zeker genoeg is dat ik hem snap.

Ik ga zo goed mogelijk liggen. Peter haalt de kussens weg. Ik til mijn shirt op. Mijn buik is groot. Het lijkt of mijn navel naar buiten wordt geduwd. Ik glimlach.

De gynaecoloog smeert gel op mijn buik. Met een apparaatje glijdt hij over mijn buik. Hij trekt de monitor erbij. Op het scherm zie ik mijn kindje. Haar gezichtje, haar wangetjes, haar mondje, haar neusje, haar ogen. Ik denk dat ze slaapt. Maar dan beweegt ze. Ze verlegt haar hoofdje. Twee keer. Peter lacht opgelucht. De gynaecoloog glimlacht.

Ik zie haar armen, haar vingers, haar benen, haar tenen. Ze zijn niet goed te zien, maar ze zijn er wel. Dan zie ik haar lijfje. Haar borstkas. De plek waar haar hartje zit. Heel zacht, bijna vanuit de verte, hoor ik: kadoef-kadoef, ka-doef, ka-

doef. Meisje, denk ik, groei maar. Rust maar. Het komt goed. Echt waar.

De gynaecoloog draait aan de knoppen van het beeldscherm. Hij zet de hartslag harder. Ka-doenf, ka-doenf, ka-doenf, ka-doenf. Ik herhaal het. Het gaat snel, maar het klinkt zoals het moet klinken. Snel, maar regelmatig. Ik huil. In mezelf.

Zanger in een ziekenhuis

Een zanger in een ziekenhuis. Die niet voor een behandeling komt, maar om op te treden. Kennelijk is dat bijzonder. De verpleegster komt op de rand van mijn bed zitten en zegt: ‘Amerika, dat is wel een heel end.’ Het lijkt de bedoeling dat ik reageer, want ze zegt het nog eens. Maar voor ik iets kan bedenken, vult de kamer zich met emotionele en licht zenuwachtige mensen.

De verpleegster staat op, en de oudste dochter van Peter neemt haar plaats in. De jongste dochter gaat naast mijn middelste zus zitten. Ze krijgt mijn neefje op schoot. De meisjes zijn bleek. Waarom zeg ik niets tegen ze? Ik denk wel woorden, maar ik spreek ze niet uit. Ik glimlach een beetje. De oudste van de twee streelt de haren op mijn hoofd. Mijn vriendin Maartje staat achter ons. Peter staat aan de andere kant van het bed. Niemand glimlacht terug.

John Gorka, de zanger-uit-het-verre-Amerika, komt binnen. Hij is klein, bescheiden, verlegen misschien. Hij draagt een zwarte spijkerbroek, zwarte kistjes en een zwart t-shirt. Twee dingen vallen me op. Hij raakt me even kort aan als hij ‘hey’ zegt. En zijn baard, zijn halfgrijze baard. De haren op zijn kin, op zijn wangen, zijn een tikje vies. Maar ook aardig en zacht.

Hij is naar Nederland gekomen voor het feest van Peter en zijn vriend. Dat gaat nu niet door. Maar hij heeft nog andere optredens, ‘en,’ zegt Peter, ‘hij treedt nu voor jou op.’

Gorka gaat op de stoel zitten die aan het einde van mijn

bed is gezet. Hij pakt zijn gitaar. En begint te zingen. De kamer is vol. De mensen zijn stil. De vriend van Peter zit op de grond naast Gorka en fotografeert mij. En de mensen om me heen. Tegen het einde van het nummer laat hij zijn camera zakken. Zijn gezicht is rood, de tranen lopen. Zijn schouders gaan op en neer. Hij hikt een beetje.

Ik zoek de blik van mijn zus omdat ik het niet snap. Maar ook bij haar zie ik tranen in haar ogen. Zij kijkt mij lief aan, maar helpt me niet. Bij het tweede nummer zoek ik hulp bij Peter, bij Maartje, bij de meisjes. Maar zij kijken naar mij zoals mijn zus deed.

Terwijl Gorka zingt: 'I didn't know where to look for you last night, I didn't know where to find you,' huilt Peter. Hij snikt met grote uithalen. Hij houdt mijn rechterhand vast. Gorka zingt het refrein. 'I am here, you are there. Love is our cross to bear.' Ik huil. Eindelijk. Een beetje. Omdat dat kenmerkend zo hoort. En omdat ik het naar vind dat hier mensen zijn die verdriet hebben. Om mij. En ik huil omdat er iets ergs met me aan de hand is. Iets heel ergs.